

Posudek oponenta práce

Název práce: Rozvoj hasičských zájmových útvarů

Autor práce: Anna Poustková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. Josef Nota, Ph.D.

Datum: 29. 05. 2020

Autorka BP sama dlouhodobě působí v hasičském zájmovém útvaru mladých hasičů. Všimla si zvýšeného zájmu o tento zájmový útvar, což bylo motivací pro volbu tématu. Hned na začátek musím konstatovat, že se (dle mého názoru) nabízelo empirické zkoumání se zaměřením na důvody tohoto zvyšujícího se zájmu o SDH. Cíl v předložené BP je ovšem problematický. Je v různých částech práce formulován poněkud odlišně a je evidentní, že byl zřejmě zpočátku stanoven příliš obecně a vágně („Cílem výzkumné části mé bakalářské práce je zmapovat rozvoj hasičských zájmových útvarů, jejich stav v Jihočeském kraji, a zájem o ně mezi dětmi a mládeží. Dílčí cíl – Zjistit, zda se rozvíjí hasičské zájmové útvary v Jihočeském kraji.“, str. 26), poté se zřejmě postupně cíl práce posunoval („Cílem bakalářské práce je zmapovat rozvoj hasičských zájmových útvarů v Jihočeském kraji, a to počtem dětí a mládeže.“, str. 6) k tomu, že hlavním cílem BP je zjistit křivku vzrůstající/klesající tendence volit si zmiňovaný zájmový útvar dětmi a mládeží. Zjišťování důvodů, které je někde implicitně v samotné práci a má pedagogický (nikoliv pouze statistický) přesah, se tak stalo bezpředmětné, škoda.

Teoretická část má tři hlavní kapitoly. První kapitolou je „Volný čas“, která je tematicky izolovaná od zaměření práce i od kapitol ostatních. S tematikou volného času není v BP pracováno jako s fenoménem, který má se zmiňovaným zájmovým útvarem úzkou souvislost. Další dvě kapitoly („sbor dobrovolných hasičů“ a „celoroční činnost mladých hasičů“) představuje historický vznik, organizační strukturu zájmového útvaru a pravidla soutěže hry Plamen. Teoretická část je téměř kompletně zpracována ze směrnic SDH, chybí relevantní, recenzovaná, odborná literatura, která by se stala jádrem teoretické části a otevírala ji směrem k pedagogicko-psychologickému zaměření programu studovaného autorkou práce.

V celé práci je možné najít značné množství stylistických neobratností, dysgramatismů a prohřešků proti zásadám odborného stylu (např. str. 8: „Všechny definice jsou jiné, ale přitom si tak podobné a je jen na nás, jak se svým volným časem naložíme.“; str. 10: „V České republice existuje doplňovací funkce, která znamená, že profesionální hasiči jsou doplňování sbory dobrovolných hasičů.“, str. 49: „Třetí průzkumnou otázkou bylo zjistit, zda je viditelná pohlavní rozdílnost docházejících dětí na kroužek.“).

Empirická část se hlásí ke smíšenému designu. Pět výzkumných otázek směřuje ke zjištění počtu SDH a počtu dětí v nich („Zvyšuje se počet SDH v Jihočeském kraji? Zvyšuje se početnost dětí v hasičském zájmovém útvaru v Jihočeském kraji? Je rozdíl početnosti dětí na zájmovém hasičském útvaru v pohlaví? Změnily se formy vyučování činností na hasičském zájmovém útvaru? Změnil se obsah činností zájmového hasičského útvaru?). Všechny tyto výzkumné otázky

směřují ke kvantitativnímu empirickému uvažování (odpovědi ANO/NE). Použití smíšeného designu bylo tedy nelogické rozhodnutí. Zmatení a nepochopení kvalitativního způsobu zkoumání se odrazilo i na přípravě polostrukturovaného rozhovoru (příloha str. 55), který má téměř bez výjimky (touto výjimkou je např. otázka 16 a 17) kvantitativně (dotazníkově) vystavěné otázky. Kvantitativní způsob uvažování při realizaci rozhovorů potvrzuje sama autorka: „Hlavním cílem rozhovoru bylo zjistit, zda vedoucí hasičského kroužku vnímají nárůst početnosti dětí. Dále jsem zkoumala, zda vedoucí vnímají rozdílnost v pohlaví a změnu metod, forem a obsahu učení.“ (str. 50). Tyto cíle (autorkou formulované jako otázky) jsou samozřejmě pro kvalitativní způsob šetření naprosto nevhodné a autorka polostrukturovanými rozhovory vlastně pouze potvrzovala svůj graf z výročních zpráv, což se stalo také hlavním závěrem z „kvalitativního“ výzkumu.

Za další problematickou oblast považuji analýzu dat z rozhovorů (vlastně celou metodiku výzkumu). Autorka metodu sice popisuje jako vytváření trsů (což je kvalitativní metoda, kdy se „očistěná“ data třídí do skupin dle podobnosti). Domnívám se ovšem, že zmiňované trsy nemají v základě kvalitativní charakter a autorka vyhodnocuje data kvantitativně na základě souhlasu, či nesouhlasu respondentů na předem položené otázky, což je typickou slabinou většiny polostrukturovaných rozhovorů. Autorka také ve shrnutí výsledků na str. 48 píše, že šlo o STRUKTUROVANÝ rozhovor – nevím, zda se jedná o překlep.

Zajímavé ale je, že v rozhovorech (nejsou bohužel součástí příloh a není ani jasné, jak s daty bylo nakládáno (nahrávání, přepis, transkripce), protože toto není součástí žádné z kapitol) je evidentně nějaké další sdělení, které autorka BP nezaznamenala, např. pohled respondenta 1. na důvody k přibývání dětí ve SDH („To máte tak, tenkrát nebylo tolik dětí na vesnici, nebylo tolik možností, jak se dostat z vesnice do vesnice, a tak nám zbyly jen děti z vesnice. Postupně se prostě začaly stavět nové baráky a kroužek měl více dětí.“, str. 44). Rozhovory by si zasloužily interpretovat dle kontextu sdělení jednotlivých respondentů.

Shrnutí výsledků z kvantitativního sčítání je dobře ilustrováno za pomoci grafů. Zmíněným datům ovšem chybí hlubší interpretace a diskuze, jak již bylo zmíněno, jinak je tomu i v případě dat z rozhovorů.

Závěrem: jedná se o práci, která je místy problematická v metodologii, v jazykové stránce obsahu a v obsahu samotném (nedostatek pedagogicko-psychologických zdrojů) a jako celek působí nedotaženě.

I přes problematickou metodologii oceňuji, že autorka si dala práci s realizováním rozhovorů s vedoucími zájmových útvarů SDH a získala data, která jsou v práci inspirativní, i když jim v závěrech práce nevěnovala dostatečnou pozornost.

V případě, že autorka bude při obhajobě práce excelentně reagovat na všechny dotazy zkoušející komise, doporučuji s nejvyšší shovívavostí hodnotit známkou „dobře“.

Otázka k obhajobě:

1. Jaké důvody spatřujete ve Vámi zjištěném faktu, že roste počet dětí, které se zapisují do zmiňovaného zájmového útvaru?